

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 24.05.2021

§ 202

Omistajaohjeet Lahden kaupungin yhtymäkokousedustajille 31.5.2021 yhtymäkokoukseen

1241/00.01.01.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Päivi Pitkänen, p. 044 482 0590

Päätös

Keskustelun kuluessa jäsen Pekka Komu teki Jetta Laakson kannattaman muutosehdotuksen toimiohjeiden kohtaan 5 § Muutostalousarvio 1/2021

“Esitys: Lahden kaupunki velvoittaa yhtymäkokousedustajansa esittämään, että hyvinvointikuntayhtymän muutostalousarvioon lisätään maksuttoman ehkäisyn toteuttaminen alle 25-vuotiaille 1.8.2021 alkaen. Lisätään talousarvioon 110 000 euroa maksuttoman ehkäisyn toteuttamiseksi.”

Puheenjohtaja totesi että on tehty kannatettu muutosehdotus joten asiasta täytyy äänestää. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä kaupunginjohtajan päätösehdotusta kannatti 6 jäsentä (Koskelo, Falk, Tuomi, Putula, Vahter, Rostedt) ja Komun muutosehdotusta 5 jäsentä (Komu, Basboga, Laakso, Mäntylä, Hildén).

Kaupunginjohtajan päätösehdotus jäi voimaan kohdassa 5.

Edelleen keskustelun kuluessa jäsen Falkin ehdotuksesta ja varajäsen Tuomen kannattamana kaupunginhallitus päätti yksimielisesti, että toimiohjeiden kohdassa 9 § yhtymäedustajien toimiohjeena on esittää asian palauttamista uudelleen valmisteluun.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen toimiohjeiden kohtaan § 9 tehdyllä muutoksella.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavat perusteluosassa olevat toimintaohjeet Lahden kaupungin edustajille Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokoukseen 31.5.2021.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Yhtymäkokouksessa 31.5.2021 on käsiteltävänä pykälät, joista on alla lyhyt yhteenveto sekä toimintaohjeet Lahden kaupungin yhtymäkokousedustajille. Ensihoidon aloitteita koskevaan pykälään 8 § kaupunginhallitus on antanut ohjeistuksen 1.3.2021. Suunniteltu yhtymäkokous 8.3.2021 peruttiin. Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto on tehnyt kaupunginhallitukselle yhtymäkokoukseen aloite- esityksen liittyen sosiaalisen luototuksen järjestämiseen. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän yhtymäkokouksen 31.5.2021 esityslista kokonaisuudessaan on liitteenä.

1 § Yhtymäkokouksen puheenjohtajan valitseminen

Perussopimuksen 7 §:n mukaan yhtymäkokous valitsee kevätkokouksessaan keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja

varapuheenjohtajan, joiden toimikausi kestää seuraavaan kevätkokoukseen, jolloin yhtymäkokous valitsee itselleen uuden puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vuoden 2021 kuntavaalien siirtämisestä annetun lain (256/2021) mukaan kunnan luottamushenkilöiden toimikausi jatkuu heinäkuun 2021 loppuun. Kun yhtymäkokouksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi määräytyy perussopimuksen mukaan kevätkokoukseen, ei heidän toimikautensa jatku em. lain perusteella. Kuntalain 33 §:n mukaan toimielimen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan samassa vaalitoimituksessa.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

KH:n päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ohjeistaa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisen yhtymäkokoukseen.

2 § Hallituksen jäsenen valitseminen

Hallituksen jäsen Kari Sulonen on kuollut 29.12.2020. Perussopimuksen 10 §:n mukaan yhtymäkokous valitsee hallituksen jäsenet.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous valitsee Kari Sulosen tilalle jäsenen hallitukseen sen jäljellä olevan toimikauden ajaksi.

KH:n päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ohjeistaa jäsenen valinnan hallitukseen sen jäljellä olevan toimikauden ajaksi.

3 § Vuoden 2020 arviointikertomus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa yhtymäkokoukselle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään yhtymäkokouksessa.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous päättää merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja lähettää sen yhtymähallitukselle toimenpiteitä varten.

KH:n päätösehdotus:

Yhtymäkokouksen päätösesityksen mukaisesti

4 § Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätöksen 2020 hyväksyminen

Hyvinvointiyhtymän tilikauden tulokseksi muodostui -277 098,25 euroa (v. 2019: -625 104,15 euroa). Poistoeron (vähennys) jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui 107 404,50 euroa (v. 2019: 65 176,65 euroa). Toimintatuotot olivat 772,9 miljoonaa euroa (v.2019: 764,8 miljoonaa euroa), josta kasvua edellisvuoteen oli 1,1 prosenttia. Jäsenkuntien maksuosuudeksi muodostui 650,8 miljoonaa euroa, joka on 2,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2019. Jäsenkuntien maksuosuus alitti muutostalousarvion 11,1 miljoonalla eurolla. Toimintakulut olivat 762,9 miljoonaa euroa (v.2019: 752,2 miljoonaa euroa) ja ne kasvoivat 1,4

prosenttia. Investointimenot toteutuivat 37,7 miljoonan euron suuruisina (v.2019: 16,6 miljoonaa euroa). RV7 rakennushanke eteni suunnitellusti ja rakentamiskustannuksia kertyi yhteensä 32,4 miljoonaa euroa.

Perusyhtymän (yhtymä ilman liikelaitoksia) tilikauden ylijäämä on maksuosuuksien palautusten ja lisäkantojen jälkeen nolla euroa. Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toimialan tilikauden tulos oli toimintakatteeltaan 7,7 miljoonaa euroa muutostalousarvion tulosta parempi. Toimintatuotot ylittivät 3,2 miljoonalla eurolla muutostalousarvion, mikä johtui pääosin oletettua suuremmasta valtionavusta koronapandemiaan.

Koronapandemiaan saatiin valtionavustusta yhteensä 10,2 miljoonaa euroa, mikä on alle koronan aiheuttamien kustannuksien. Ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen toimialan toimintatuotot ylittivät muutostalousarvion 0,4 miljoonalla eurolla ja toimintakulut 1,3 miljoonalla eurolla (ilman sisäisiä eriä). Tilikauden tulos oli toimintakatteeltaan 0,6 miljoonaa euroa muutostalousarviota huonompi. Perhe- ja sosiaalipalveluiden toimialan tulos oli toimintakatteeltaan 3,6 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi. Toimintatuotot toteutuivat 1,2 miljoonaa euroa suurempina ja toimintakulut (ilman sisäisiä eriä) vastaavasti 2 miljoonaa euroa muutostalousarviota pienempinä.

Yhtymäpalveluiden toimialalla toimintatuotot alittivat muutostalousarvion 1,3 miljoonalla eurolla. Ympäristöterveyskeskuksen toimintakate toteutui 0,1 miljoonaa euroa huonompana kuin muutostalousarviossa ennakoitiin.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

1. merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2020.
2. hyväksyä vuoden 2020 tilinpäätöksen

3. myöntää vastuuvapauden kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.–31.12.2020.

4. päättää, että tilikauden 2020 alijäämä 107 404,50 euroa siirretään omaan pääomaan yli- ja alijäämättilille.

KH:n päätösehdotus:

Yhtymäkokouksen päätösesityksen mukaisesti

5 § Muutostalousarvio 1/2021

Hyvinvointiyhtymässä on valmisteltu ensimmäinen muutostalousarvio vuodelle 2021. Muutoksia esitetään käyttötalousosaan (Liitteet 1, 2), investointiosaan (Liite 3) ja rahoitusosaan (Liite 3). Edellä mainittujen muutosten myötä myös tuloslaskelmaosa on päivitetty (Liite 4). Lisäksi päivitetään Yhtymäpalveluiden toimialan kustannusten jakoperusteita rakennushanketoimiston osalta (Liite 5).

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous päättää hyväksyä perusteluosan ja liitteiden mukaiset muutokset vuoden 2021 talousarvion käyttötalous-, investointi- ja rahoitusosaan sekä tuloslaskelmaan ja kustannustenjakoperusteisiin.

KH:n päätösehdotus:

Yhtymäkokouksen päätösesityksen mukaisesti

6 § Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän omistajastrategia

Työvaliokunta päätti 16.10.2019 käynnistää Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän omistajastrategian valmistelun.

Omistajastrategia on jäsenkuntien hyväksymä yhteinen tahdonilmaisu,

joka osaltaan ohjaa kuntien omaa päätöksentekoa, kuntien välistä yhteistyötä sekä kuntien nimeämiä edustajia heidän osallistuessaan yhtymän päätöksentekoon ja hallintoon. Omistajastrategiassa kuvataan omistajien tavoitteet ja tahto, keskeiset linjaukset ja periaatteet sekä keskeiset strategiasta johdettavat toimenpiteet. Omistajastrategia ei ole kuntayhtymää juridisesti sitova, mutta omistajat edellyttävät, että omistajien yhteinen tahto näkyy kuntayhtymän omassa strategiassa ja toiminnassa. Kuntayhtymän hallitus ja yhtymäkokous käsittelevät omistajastrategian ja merkitsevät sen vähintään tiedoksi. Jäsenkuntien valtuustot ovat hyväksyneet omistajastrategian.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous merkitsee tiedoksi omistajastrategian.

KH:n päätösehdotus:

Yhtymäkokouksen päätösesityksen mukaisesti

7 § Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän konserniohje

Kuntalain (410/2015) 6 §:n mukaisesti yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymästä muodostui konserni, kun Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto oy:n osake-enemmistö siirtyi kuntayhtymälle ja yhtiöstä tuli kuntayhtymän tytäryhteisö. Kuntayhtymäkonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt sekä muut omistusyhteyshyhteisöt on lueteltu konserniohjeen liitteessä. Liite päivitetään vuosittain teknisenä tarkistuksena vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaiseksi.

Tällä hetkellä kuntayhtymällä on yksi tytäryhtiö, Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto oy. Kuntayhtymän osakkuusyhtiöitä ovat Harjun terveys oy,

Lahden Sairaalaparkki oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut oy. Lisäksi kuntayhtymä omistaa osakkeita 16 muussa omistusyhteisyhtiössä, joissa omistusosuus on alle 20 prosenttia. Yhtymäkokouksen päättämällä konserniohjeella määritetään periaatteet kuntayhtymäkonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle ja annetaan määräyksiä tytäryhteisöille. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous hyväksyy liitteen mukaisen konserniohjeen.

KH:n päätösehdotus:

Yhtymäkokouksen päätösesityksen mukaisesti

8 § Ensihoitoa koskevat yhtymäkokousaloitteet

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokouksissa 16.12.2019, 25.5.2020 ja 2.11.2020 tehtiin aloitteet ensihoidosta. Aloitteissa kannetaan huolta ensihoidon riittävästä resursoinnista sekä palvelutasopäätöksen vasteaikojen toteutumisesta. Kuntaliiton

tilastojen pohjalta on katsottu, että ensihoidon kustannukset olisivat maakunnassamme vastaavia sairaanhoitopiirejä korkeammat. Aloitteissa katsotaan yhtymän tuottamien kuljettavien 24/7- yksiköiden palkkakustannukset selvästi kalliimmiksi kuin Aluehallintoviraston poikkeusluvan mukaisella työajalla yksiköitä tuottavilla toimijoilla. Aloitteissa on pyydetty ulkopuolista selvitystä ensihoidon tuottamisesta yhtymän alueella. Aloitteissa on esitetty koko ensihoidon tuotannon siirtoa pelastuslaitokselle ja yksityisille yrityksille.

Yhtymässä on tehty ensihoidon tuottamiseen liittyviä ulkopuolisia selvityksiä vuosina 2014 ja 2020. Lisäksi vuonna 2015 pelastuslaitoksen ja yhtymän virkamiehet jättivät oman yksimielisen mietintönsä ensihoidon tulevaisuuden suuntaviivoista. Maakunnallinen työryhmä "Ensihoitopalvelu osana SOTE-uudistusta" työskenteli vuosina 2017–18. Vuonna 2020 KPMG selvitti 24 tunnin ambulanssin yksikkökohtaisia kustannuksia eri palkkausjärjestelmissä. Lisäksi KPMG selvitti, kuinka paljon yhtymän alueen ensihoidon kustannukset ovat nousseet vuodesta 2018 vuoteen 2020. Vuonna 2020 yhtymä selvitti, mitä kustannuksia eri sairaanhoitopiirit ilmoittavat ensihoidon osalta Kuntaliittoon.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous merkitsee tiedoksi aloitteet ja siitä annetun vastineen todeten, että aloitteissa tarkoitetut asiat ovat tulleet tässä yhteydessä riittävästi selvitettyiksi.

KH:n 1.3.2021 päätös:

"Lahden kaupungin yhtymäkokousedustajat tekevät yhtymäkokouksessa palautusesityksen, joka on seuraavanlainen: Palautusesitys: Yhtymäkokous palauttaa asian valmisteluun. Ensihoidon palveluntuottamisesta on saatava todellinen ja laaja sitoutumaton selvitys, jonka kunnanjohtajat tilaavat. Selvityksessä on otettava kaikki todelliset kustannukset vyörytyksineen huomioon eri palveluntuottajilta. Lisäksi eri työaikamuotojen, vasteaikojen ym. todelliset näkökulmat on tuotava selkeästi esille. Esimerkiksi tuottamisen kustannuksista ei voi olla tilanne, jossa eri tahoilla on eri luvut. Lisäksi toteutetaan laaja kysely henkilöstölle, jossa selvitetään henkilöstön näkökulma ensihoidon tuottamisen kehittämisestä. Henkilöstön on oltava tiiviisti mukana kehittämässä palvelun tuottamista. Lisäksi on yhteistyössä

tarkasteltava ja otettava huomioon pelastuslaitoksen mahdollinen tuottajuus kiireellisen ensihoidon ja johtamisen osalta."

9 § Vastaus maksuttoman ehkäisyn järjestämistä alle 25-vuotiaille koskevaan aloitteeseen

Hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokouksessa 14.12.2020 § 31 Pekka Komu jätti aloitteen, joka koskee maksuttoman ehkäisyn järjestämistä alle 25-vuotiaille. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa (10.12.2019) todetaan, että valtakunnallinen kokeilu maksuttomasta ehkäisystä alle 25-vuotiaille toteutetaan ja kokeilun tulosten perusteella päätetään kokeilun vakinaistamisesta vaalikauden lopussa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen arvioiden mukaan Suomessa on tällä hetkellä noin 50 nuorille ilmaista ehkäisyä tarjoavaa kuntaa. Raportoidut kokemukset ehkäisyn maksuttomuudesta ovat olleet hyviä. Maksuttoman ehkäisyn on havaittu lisäävän ehkäisyn käyttöä. Kunnissa, joissa ehkäisyä tarjotaan maksuttomasti nuorille, raskaudenkeskeytysten määrä on laskenut merkittävästi ja sukupuolitauditartuntojen määrä on vähentynyt. Maksuton ehkäisy parantaa nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä vähentää ei-toivottuja raskauksia ja raskaudenkeskeytyksiä ja sitä kautta edistää laajemminkin nuorten hyvinvointia.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän alueella ehkäisyn saa veloituksetta kolmeksi kuukaudeksi iästä riippumatta, kun aloittaja on ensikertalainen. Ehkäisyn aloituksella tarkoitetaan ehkäisypillereitä, -laastareita tai -renkaita. Tilanteissa, joissa asiakkaalla ei esimerkiksi ole varaa hankkia ehkäisyä, hänelle voidaan tarjota maksutonta pitkäkestoista ehkäisyä, kuten hormonikierukkaa. Raskauksien ja seksitautien ehkäisyä tuetaan myös jakamalla kondomeja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

sekä kutsuntatilaisuuksissa. Vastaanottokäynneillä nuorille annetaan myös ohjausta ja neuvontaa seksitautien ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä.

Päijät-Hämeen kuntien alueella vuoden 2019 väestötiedon mukaan 15 - 24 - vuotiaita naisia oli 9 504. Mikäli tästä ikäryhmästä 50 % ottaisi maksuttoman ehkäisyn, olisi kustannus yleisimmän ehkäisymuodon, ehkäisytablettien, mukaan laskettuna oman apteekin hinnoittelemana noin 262 000 euroa vuodessa. Mikäli maksuton ehkäisy aloitettaisiin 1.8.2021 alkaen, kustannukset olisivat vuonna 2021 yhteensä 110 000 euroa. Hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2021 talousarvioon ei sisälly varausta maksuttoman ehkäisyn järjestämiseksi. Vuodelle 2021 syntyvät lisäkustannukset on huomioitava muutostalousarviossa.

Hallitus päätti 29.3.2021, että maksuton ehkäisy järjestetään edelleen nykyisellä tavalla iästä riippumatta tarpeen mukaan ja edellyttää, että seksuaalikasvatukseen ja neuvontaan panostetaan jatkossakin.

Yhtymäkokouksen 31.5.2021 päätösehdotus:

Yhtymäkokous päättää merkitä tiedoksi hallituksen vastauksena aloitteeseen hallituksen päätöksen 29.3.2021, § 55.

KH:n päätösehdotus:

Yhtymäkokouksen päätösesityksen mukaisesti

10 § Yhtymäkokouksen aloiteasiat 31.5.2021

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston esitys 17.3.2021 20 §:

”Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto esittää kaupunginhallitukselle, että Lahden kaupunki tekee yhtymäkokouksessa aloitteen sosiaalisen luototuksen järjestämisestä Hyvinvointiyhtymän alueella ja että asia otetaan tavoitteeksi palvelusopimusneuvotteluihin.

Esitys saatetaan tietoon myös muille Hyvinvointiyhtymän omistajakuntien kunnanhallituksille käsittelyä varten.”

KH:n päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää aloitteen esittämisestä yhtymäkokouksessa ja antaa siihen ohjeistuksen.

11 § Yhtymäkokouksen muut mahdolliset asiat 31.5.2021

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: yhtymäkokousedustajat